

2. *Михно, А.* Подборка компьютерных игр, где так или иначе упоминается Беларусь [Электронный ресурс] / А. Михно. – Режим доступа: <https://42.tut.by/469904>. – Дата доступа: 24.10.2015.

3. *Яковчик, Ян.* Топ компьютерных игр, в которых упоминается Беларусь [Электронный ресурс] / Ян Яковчик // Новости Интекс-Пресс Общество. – Режим доступа: <https://www.intex-press.by/2017/10/10/top-kompyuternyh-igr-v-kotoryh-upominaetsya-belarus/>. – Дата доступа: 10.10.2017.

*А. П. Лубінская,
старшы выкладчык кафедры беларускай
і замежнай філалогіі Беларускага дзяржаўнага
ўніверсітэта культуры і мастацтваў*

ІЕРАРХІЯ КАШТОЎНАСЦЕЙ БЕЛАРУСКАЙ І КІТАЙСКАЙ МОЛАДЗІ І ШЛЯХІ ЯЕ ВЫЯЎЛЕННЯ НА ЗАНЯТКАХ ПА ЗАМЕЖНАЙ МОВЕ

На занятках па замежнай мове выкладчыкі ствараюць у пэўным сэнсе штучную атмасферу іншамоўнай камунікацыі, таму што ніхто з удзельнікаў не з'яўляецца носьбітам мовы. З некаторымі адрозненнямі дадзены тэзіс можна прымяніць як да звычайных заняткаў з беларускімі студэнтамі, так і да заняткаў у англамоўнай магістратуры з кітайскімі грамадзянамі. Нягледзячы на тое, што пры ўжыванні англійскай мовы звяртаецца больш увагі на культуру і менталітэт тых краін, дзе дадзеная мова выкарыстоўваецца, найбольшую адметнасць заняткі набываюць тады, калі ўлічваецца спецыфіка беларускага і кітайскага характару, розныя каштоўнасці і светапогляды.

З мэтай выявіць іерархію важнасці сфераў жыцця ў групе кітайскіх магістрантаў і ў групе II курса факультэта культуралогіі і сацыякультурнай дзейнасці было праведзена анкетаванне, у працэсе якога ўдзельнікам было прапанавана выбраць са спіса, які складаўся з 30 розных аспектаў, 10 найбольш важных для іх і зрабіць іх ранжыраванне ад найбольш да найменш важнага. Вынікі аказаліся ў чымсьці падобнымі, у чымсьці рознымі. Беларускія студэнты ў пераважнай большасці на першыя пазіцыі ставілі сям'ю (першае месца – 7, другое месца – 4, трэцяе месца – 1). Таксама ў ліку лідараў такія сферы, як лю-

боў і сяброўства. Акрамя гэтага, многія студэнты адзначылі такія аспекты, як свабода, грошы, падарожжы, інтэлектуальнае развіццё.

У выпадку кітайскіх магістрантаў вынікі былі крыху іншымі. На верхніх пазіцыях тут здароўе (першае месца – 5, другое месца – 1, трэцяе месца – 1), сям’я (першае месца – 1, другое месца – 6, трэцяе месца – 2), Бацькаўшчына (першае месца – 4, другое месца – 1, трэцяе месца – 1), любоў (першае месца – 1, другое месца – 2, трэцяе месца – 2).

Аналіз вынікаў анкетавання дазваляе зрабіць наступныя высновы. Па-першае, сям’я надалей займае важнае месца ў іерархіі каштоўнасцей маладых людзей, нягледзячы на той крызіс, у якім сям’я як грамадскі інстытут знаходзіцца сёння. Па-другое, вялікае значэнне надаецца адносінам, любові і сяброўству. Гэта сведчыць пра тое, што маладыя людзі імкнуцца задаволіць свае натуральныя псіхічныя патрэбы любіць і быць любімымі, прыналежнасці, прычым задаволіць не сурагатамі, а чымсьці сапраўдным, надзейным і трывалым. Па-трэцяе, рознае стаўленне да Бацькаўшчыны як чагосьці каштоўнага і важнага ў жыцці. Для магістрантаў з ліку кітайскіх грамадзян гэта падаецца цалкам натуральным і істотным у жыццёвай іерархіі, сведчыць пра іх патрыятызм. Зусім па-іншаму выглядае справа з беларускімі студэнтамі. Толькі адзін з рэспандэнтаў адзначыў Бацькаўшчыну ў сваёй іерархіі каштоўнасцей, і толькі на чацвёртым месцы. З гэтага можна зрабіць дзве высновы: беларуская моладзь або не моцна патрыятычная, або саромеецца праяўляць свой патрыятызм. Гэта прыклад толькі адной асобна ўзятай групы, але нават падчас размоў са студэнтамі можна заўважыць тэндэнцыю пагардлівага стаўлення да беларускай мовы і культуры, сфарміраванага пад уплывам розных фактараў. Аналізуючы вынікі анкетавання, таксама можна заўважыць большае імкненне да свабоды і пошуку розных задавальненняў з боку беларускіх студэнтаў. Адчуваецца вялікі патэнцыял гэтых маладых людзей, які патрабуе разумнай дапамогі, каб яны не збочылі з належнага шляху.

Прымаючы да ўвагі вышэйзгаданыя высновы, выкладчыку неабходна ставіць перад сабой адпаведныя выхаваўчыя задачы, каб дапамагачь выяўляць і развіваць тыя каштоўнасці, якія складаюць жыццёвую іерархію маладых людзей, а таксама

вучыць іх рэалізоўваць свае светапогляды на практыцы. Варта гэта ўлічваць і падчас выбару вучэбнага матэрыялу, аддаючы перавагу таму, што будзе спрыяць рэалізацыі выхаваўчых задач.

Прагляд мастацкіх фільмаў, выкарыстанне тэкстаў з актуальнай тэматыкай дазваляюць у далейшым перайсці да абмеркавання, у якім выкладчык выступае ў якасці мадэратара, выказваючы свае думкі і заахвочваючы студэнтаў і магістрантаў не баяцца адкрывацца без прымусу, але ў свабоднай дыскусіі. Абмен думкамі заўсёды садзейнічае ўзаемаўзбагачэнню, дазваляе паглядзець на пытанні з новага боку.

Вельмі яскрава жыццёвая філасофія праяўляецца ў выпадку магістрантаў з ліку кітайскіх грамадзян. Асобным фактарам тут з'яўляецца іншы менталітэт, амаль зусім не падобны на беларускі. Варта іх заахвочваць дзяліцца тым, што з'яўляецца часткай іх культуры і, у сваю чаргу, раскажваць пра беларускую спадчыну, што садзейнічае плённаму культурнаму ўзаемаабмену. Вельмі прывабнымі ў гэтым сэнсе з'яўляюцца сумесныя мерапрыемствы для беларускай і кітайскай моладзі, якія выклікаюць павышаную цікаўнасць з абодвух бакоў і дазваляюць адкрыць частку нацыянальнага аблічча той ці іншай краіны.

Варта адзначыць, што кітайскія магістранты больш ахвотна выяўляюць свае жыццёвыя каштоўнасці. Нават змагаючыся з цяжкасцямі англійскай мовы, яны імкнуцца дзяліцца тым, што для іх важна. Адразу адчуваецца іх прывязанасць да сям'і, бацькоў, пра якіх яны заўсёды гавораць з цеплынёй і пашанай. Яны таксама ахвотна дзеляцца сямейнымі традыцыямі.

У гэтым дачыненні беларускія студэнты больш закрытыя, хоць і не ўсе. Яны з пэўнай насцярожанасцю і няўпэўненасцю ўступаюць у дыскусію, часам нават з цяжкасцю фармулюючы свае погляды. У дадзенай сітуацыі выкладчыку, калі ён хоча ўстанавіць моцны кантакт са студэнтамі, неабходна пастарацца, каб знайсці актуальную тэму для абмеркавання і заахвоціць іх выказацца.

Напрыклад, можна паразважаць пра выкарыстанне беларускай мовы ў сучасным грамадстве. Усё гэта робіцца ў рамках вучэбнай праграмы з выкарыстаннем актыўнай лексікі па тэме і садзейнічае ў тым ліку развіццю навыкаў маналагічнага і дыялагічнага выказванняў.

Таксама студэнт вельмі ахвотна дзеляцца сваім бачаннем будучага прафесійнага шляху, даволі часта выказваючыся пра гэта з вялікай доляй песімізму і няўпэўненасці. У такой сітуацыі выкладчыку трэба ставіць выхаваўчыя задачы па фарміраванні ў студэнтаў правільнага вобраза абранай прафесіі, з акцэнтам на станоўчыя бакі.

У выпадку з кітайскімі магістрантамі неабходна ўлічваць іх прафесійны профіль, бо ў сваёй большасці гэта людзі мастацтва: музыканты, мастакі, харэографы. Гэта накладвае адбітак на выбар вучэбнага матэрыялу, але адначасна дазваляе ўбачыць, як яны рэалізуюцца ў прафесійным плане.

Выкарыстанне на занятках з замежнымі магістрантамі англійскай мовы дазваляе ў пэўным сэнсе абстрагавацца і не дае адной культуры дамінаваць над другой. Кітайская моладзь ганарыцца гісторыяй і культурай сваёй краіны, часам даходзячы нават да прапаганды (у мяккай форме). Выкладчыку варта пераводзіць такога кшталту размовы ў рэчышча міжкультурнага дыялогу, дазваляючы магістрантам пазнаёміцца з тым, што ім яшчэ невядома.

У кожнага з нас ёсць свая іерархія жыццёвых прыярытэтаў. На занятках па замежнай мове для выкладчыка гэта і добрая нагода, і выклік адначасова: будаваць вучэбна-выхаваўчы працэс такім чынам, каб найбольш поўна выявіць і замацаваць тое, што з'яўляецца важным і каштоўным для студэнтаў і магістрантаў.

Н. Б. Лысова,

кандидат филологических наук, доцент,

доцент кафедры эстрады

Белорусского государственного

университета культуры и искусств

ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАНРА АВТОРСКОЙ ПЕСНИ: ОПЫТ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ БЕЛОРУССКОЙ ПОЭЗИИ И МУЗЫКИ

В национальной культуре идет постоянный процесс интенсивного взаимодействия музыки и поэзии, в результате которого созданы разные жанры вокальной музыки: песни, романсы,